

Szerkesztési irodánk:

az-utána, Lukács-ház 9. sz. alatt

balra, hová a lap szellemi részét

illető közlemények intézendők.

Börmentetlén levelek csak ismert

kezektől fogadtatnak el.

Kiadó hivatal:

Rétty, Lipót, könyvnyomdájában, hová

a hirdetések előfizetési pénzek és

kiadás körüli panaszok börtöntve

intézendők.

ALFÖLD

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési feltételek:

Helyben: Vidékre:

Egész évre 12 ft. Egész évre 14 ft.

Fél évre 6 ft. Fél évre 7 ft.

Negy. évre 3 ft. Negy. évre 3,50

Hirdetmények díja:

6 hasábes petit sor egyszeri hirt-

tésnél 6 kr. s minden következő

nél 4 kr. Bélyeg-díj külön 30 kr.

Nyilt-tér sora 15 kr.

Nagyilekű adakozók folytatólago-

névsora.

A háborúságra s nyomorától sújtott francziák részére újabb adakoztak

Brassay Péter, kakarós birtokostól:

3 pár téli harisnya, 2 színes ing, 4 nyakkendő.

Brassay Lajos, kocsmai birtokostól:

5 pár bőrczipő, 3 pár téli harisnya.

Egész összeg 2 arany 6 huszas 5 franc 1 ezüst tallér és 1931 „66”

Az emberiség szent ügye nevében fogadják az illetők a legforróbb köszönetet.

Az összes nagyilekű adományok azonnal a pesti franczia consulhoz indittatnak.

Pest, január 16.

(a.) A képviselőház ma kezdé meg az ujoncz megajánlási törvényjavaslat általános tárgyalását s a szélsőbaloldali handabandáskodásai dacára nagy többséggel a részletes vita alapjául elfogadta azt. A nagy harcz azonban csak ezután fog megindulni. Midőn e sorokat írjuk, foly a névszerinti szavazás s közvetlenül követendi azt a részletes vita, melyben az ellenzék a szó legnehezebb ostromágyuival fogja megtámadni a kormány posztóit.

Olvasóink ismerik az ujoncz törvényjavaslat történetét az osztályokban. A deákparti képviselők példátlan hanyagsága és valóban lelkiismeretlenségnek mondható könyelműsége miatt a ház kilencz osztályai közül öt a törvényjavaslat cizimzését oly értelemben változtatta, melyet a kormány el nem akar fogadni. A Deák-part tagjai in dulce jubilo töltve az időt, élvezetesk mulatságokat is találnak, mint az unalmas osztályülésekre járni, s míg a klubban verik a tarokkot, a baloldal az osztály többségében diadalt rat.

Az ügy, melyről jelenleg szó van, nem bir gyakorlati fontossággal, sőt elvi jelentőségre is csak bizonyos körülmények közt emelkedhetik. Az ujoncz megajánlási törvényjavaslat címében a kormány „magyar sorhadbeli csapatok”-at használt a közös haderő magyar részének megjelölésére, az ellenzék — illetőleg az osztályok többsége — kitörölte e kifejezés helyébe „magyar hadsereg”-et tett. Valahányszor új alkotmányos aeránk alatt ujonczok megújúlva lettek, mindig előke-rült e vita. Az ellenzék mindig „magyar hadsereg”-et akart „magyar sorhadbeli csapatok” helyett tenni. Most talán ötödször ujjalag előállottak e követelésükkel s mintán az Andrássy-cabinet fölötté károsnak tartja az eddigi szakosztól való eltérést és tárczakérdést fog az ügyből csinálni, több napi heves elkeseredett vitának leszünk szemtanui, melynek épen semmi jelentősége sincs.

Tegyük föl, hogy az ellenzék yóó sa törvényjavaslat még a felsőház retortáján át is megtartja a „magyar hadsereg” kifejezést — lesz-e azért a magyar hadseregünk? Ép oly kevésbé, mint ma. Nekünk van magyar honvédségünk, a birodalomnak van közös védeje, melynekegy része magyar katonaságból áll, s ezt egészítjük ki minden évben, de maga a közös hadsereg ép oly kevésbé kizárólag Magyarországa, mint Ausztriáé. Nevezhetjük mi a közös hadsereget ahogy akarjuk, kiegyezési törvényeinken alapuló valódi lényegét nem fogjuk megváltoztatni. Ép oly kevésbé lesz a névnek elvi hatása. Hami már 1867-ben a „magyar hadsereg” kifejezést használtuk s hozzá azóta is ragaszkodtunk volna, igen természetesen, hogy ha most lemondunk e cizimról, azt mondhatnánk, hogy egy jogunkat adjuk föl vele.

A jelen viszonyok közt azonban nem lesz más hatása mint az, hogy az udvari partot, melynek nagy része még ma is azt

Lapunk mai számához egy negyed iv van mellékelve.

hiszi, hogy Magyarország szabadságát és függetlenségét csak a birodalomtól való elszakadásra akarja fölhasználni, még jobban gyanakodóvá tesszük, még inkább keserítjük, szóval anélkül, hogy magunk csak hajszálnyi értéket is nyernénk vele, egész vihart s agyűlölet még fokozottabb mérvét költjük fel ellenünk.

Ennek nem szabad megtörténnie, ha Magyarország vezérpártjainak a jelen alkotmány elveivel megegyező szándékaik vannak. A Deák-part jóvá akarva tenni hibáját, szoros phalanxban sorakozott a kormány megé, s már ma is bizonyosnak mondható, hogy a részletes vita a kormány követelményeinek megfelelő véget fog érni. Magáról a vita természetéről maugyan csak annyit tudunk, hogy az igen heves lesz, s a pártok helyzetét egymással szemben még inkább élére állitandja, de ez is elegendő, hogy szívünkbe öljük, hogy minél rövidebb legyen s a képviselőház mielőbb folytassa tulajdonképeni hivatásának teljesítését, mi kétségkívül egészen más, mint egyszerű szavak feletti cizivakodás.

Igazságügyminiszeri enquete.

A szóbeliség és közvetlenség alapuló új polgári perrendtartás tárgyában összehílt igazságügyminiszeri enquete tegnapi hó 15-én tartotta első ülését, melyen maga a igazságügyminiszer ur elnököl. A miniszter ur a tagokat üdvözölte, azután a tervezett reform hordereje utalt; hangsúlyozta, hogy a célbavett eljárás előkészítésére a bírói hatalomról szóló törvény már megalkottatott. Az enquete feladata gyanánt az eljárási mód megállapítását és a javaslat elvi oldalának megvitátását jelzi.

Ezután a szóbeliség behozatalának előfeltételei iránt érdekes vita fejlődött ki. Némelyek a tanult bírának, a polgári codexnek hiányát, mint a szóbeliség behozatalának akadályát tüntették fel, mások ellenben erre megjegyezték, hogy a szóbeli eljárás hazánkban nem új dolog; mert 1848. előtt polgári perekben, 1853-ban pedig büntető ügyekben behozva volt, és előnyöknek bizonyult be. Würtembergben, Bajorországban és Angliában sincs a polgári magánjog codificálva, azért a szóbeli eljárás mégis előnyösen alkalmaztatik.

Mintán minden tag a szóbeliség behozatala mellett nyilatkozott, és csak a még legyőzendő akadályok mértéke iránt ágaztak szét a nézetek, a miniszter ur ezen elvi egyértelműséget constaltta, és kijelentette, hogy a mondott új perrendtartás behozatala előtt a bíróságok már szervezve a közjegyzői intézmény meghonosítva lesznek.

Végre Szilágyi Dezső ur indítványára egy szűkebb, kevés tagból álló bizottság küldetett ki a javaslati tervezet elvi fölötti véleményadásra, valamint a leendő törvény életbeléptetésére szükséges előfeltételek megállapítására. E bizottság tagjait az igazságügyminiszer ur fogja kinevezni.

Francia tiltakozás a bombázás ellen

A kormány jan. 9-én a külföldi képviselők-höz következett tiltakozást intézett. A bombázás ellen: „Ugy látszik, a porosz bombák egész kedvteléből lövetnek a kórházakra, templomokra, iskolákra és ambulanciokra.” Előszámlálja a számtalan áldozatokat nők és gyermekekben. A tiltakozás azt mondja, hogy a hadviselés szükségessége soha sem igazolhatta a magán-épületek összelövetését a békés polgárok lekoncolását és a szenvedők menhelyeinek lerombolását. A gyöngeség — ugymond — mindig kegyelmet talált a hatalomnál.

A tiltakozás mondja továbbá, hogy a hadviselési kényszerítés nem akadályozza az ellenséget, hogy a humanitás törvényeinek eleget tegyen. A bombázás, folytatja, mely nem előkészület egy hadműveletre, nem egyéb, mint előre kigondolt és rendszeresen keresztül vitt pusztítás, melynek célja égetés és gyilkolás által a lakosságot rettegésbe ejteni. A nemzeti védelem kormánya tiltakozik a világ előtt ezen barbarizmus ellen és

szívesen csatlakozik a belföldi lakosság érületéhez, mely távol attól, hogy ezen erőszakosságok által élnymatni hagyja magát, abból új erőt merít, hogy az idegen invasio gyalázatát leomssa és visszautasítsa.

Országgyűlési tudósítás.

Pest, január 16.

(i. x.) Elnök: Somssich Pál dél-eltőti kétnegyed 11-kor megnyitja az ülést.

Napirend: Az ujonczbehívásról szóló javaslat, s Királyi Pál és társai ez irányú külföldi véleményének tárgyalása.

A legutóbbi ülés jegyzőkönyve felolvasatván, hitelesített.

Elnök a január havi költségvetést és néhány magánkérvényt mutat be. Egyes képviselők is hasonlólt cselekszenek.

Simonyi Ernő azellen szöfal fel, hogy holnap vagy holnapután már is a költségvetés tárgyalásához fogjon a ház, holott az ehez szükséges információ-okmányok a képviselők közt kizsoltva nincsenek; addig tehát, míg ez meg nem történik, e tárgyalás elhalasztassék.

Széll Kálmán kinyilatkoztatja, hogy az összehasonlítás táblázatok, a pénzügyi bizottság részéről, még ma fognak kiosztatni.

Elnök hivatkozik a mult szombaton történt megállapodásra.

Gyula Kálmán a költségvetés tárgyalását nem ugyan egy hétre; de egy-két napi közre öhajtaná, a fontosabb okmányok tanulmányozhatása végett, elhalasztani.

A ház, ez irányban nem hoz még most határozatot.

Napirend folytán: az ujonczozási javaslat vétetett tárgyalás alá.

Gyórfy Gyula, központi előadó, ajánlja a bizottság jelentésének elfogadását.

Ivanka Imre soha örömebb nem szavazta meg az ujonczokat, mint az idén. Figyelmeztet a törvény azon hiányára, mely az ezt ki-játzókat ellen nem nyújt kellő biztosítékot. Öhajtja, hogy a hadszolgálatra minden honpolgár köteleztessék azon időtartamra, melyet a törvény határoz; és kívánja hogy a magyar tüzérség és technikai csapatokhoz — nem idegenek, — de magyar emberek alkalmaztassanak. — Az önkéntesek mostani szervezetét észszerűtlennek mondja s e helyett kívánja: hogy az ifjú, tanulmányait végezve: 1 évet kizárólagosan a katonai szolgáltnak szenteljen.

Andrássy Gyula gróf fájdalommal vallja be, hogy a visszaélések halmazával történtek. Nem lehet a politikai erő figyelembe vétele nélkül az ujonczozást létesíteni, — mert ez is számtalan visszaélést idézne elő; — a magyar tüzérség és műszaki csapatokból nem lehet azonnal elbocsátani az idegeneket, mert így célt soha sem ér-nénk. (Eljenzés — jobbról.)

Mednyánszky Sándor: A hadszervezés tarthatlanságát bizonyítja a mostan folyó franczia háború egy új, mint a néhány év előtti észak-amerikai háború. — Az állandó hadsereg csupán fénytűzési czikk, — vereség esetén pedig a nyomor egész láncolatát idézi elő. A magyar kormány mégis oly ujonczozási javaslatot nyújtott be, mely a korszellem igényeivel ellenkezik. — A honvédség eszméjét csakis gyakorlati népszerűség által biztosíthatni. — Egy önálló, erős nemzeti véde-reget öhajt. — Nem fogadja el a javaslatot a részletes vita alapjául, mert a közös hadseregbe egyetlen ujonczot sem szavaz meg.

Bóbory Károly. (Zaj; elnök csenget.) A naponta nagyobbra növő elszegényedést egyedül az állandó hadsereg szűli; nem is említve az erkölcsi elszegényedést, melyet ez létesít. Sokalja az évente adandó 44.000 ujonczot, s így a javaslatot a részletes vita alapjául sem fogadhatja el.

Kiss János tagadja, mintha a megajánlott ujonczokat megtagadni nem lehetne többé, mert e megajánlás évente a nemzet joga. — Szintén nem fogadja el a javaslatot.

Simonyi Ernő: A mult év óta az ez irányú ügyek nem változván, ö eljárásán sem változtathat mitsem, s így szintén el nem fogadja a javaslatot. — Franciaország példája mutatja, hogy a népsereg sokkal inkább felel meg a célznak, mint az állandó hadsereg. — Kívánja a hűtlen honvédrvosok szigorú megbüntetését.

Tiszta Kálmán: A törvény rendeleteinek megtartása mellett a balközép az ujonczokat megszavazni, mindig kész volt. — A javaslatot a részletes vita alapjául elfogadja. Igen öhajtja, hogy úgy mint eddig, most is a ház a közp. bizottság jelentését változtatlanul fogadja el. — Az ujonczozási bizottságok helyes összeállítására szólítja fel a kormányt, nehogy — mint eddig — az ottani főszereplők ez ország törvényein kívül állók legyenek. — Az állandó hadsereg mellett kívánja, hogy a nemzet harci jelleme fejlesztve legyen.

Andrássy Gyula gróf: (Halljuk, halljuk!)

A visszaélések nemcsak az orvosok által, hanem onnan is erednek, hogy az ujonczok be sem állitattak. A bizottságokban hazánk és a miniszterium kellőképp van képviselve. — A törvény rendeleteinek mindenben elég van téve. — (Helyeslés.)

Elnök: Elfogadja-e a ház a javaslatot a részletes tárgyalás alapjául?

22 képviselő névszerinti szavazást kíván, melynek eredménye, hogy 432 igazolt képviselő közül: 237 igen, — 31 pedig nem-mel szavazott. — Elnök nem szavazott. — Távol volt 163 képviselő.

A javaslat a részletes vita alapjául elfogadtatott.

A részletes vitánál a központi bizottság Gyórfy Gy. előadó által, a cizimetylkép kívánja módosítani: „Tavaslat, a magyar hadsereghez, és haditengerészetéhez stb.” — A „Külföldi vélemény” pedig az eredeti szövegezést kívánja megtartani.

Gyórfy Gyula: Hogy e javaslatban a közp. bizottság a „hadsereg” szót kívánja, nem elméleti okoskodás, hanem a törvényben gyökerezik ez, mely által a társországok jogai sem csorbíthatnak. — A kisebbség jelen okoskodása csakis téves fogalommal alapulhat. — Tagadja, hogy a honvédelmi miniszter az előbbi ujonczozási javaslatoknál a mostanihoz hasonló cizim terjesztett volna be.

Királyi Pál, nem akar ismétlésekbe bocsátkozni, mert a parlamenti vitában ez nem segít semmit. — A miniszter által felvett cizim tökéletesen egyezik az 1868. XL. t. cz. 11 §-a értelmével. Cizimterület, haszon vagy gyakorlati szempontból e cizim ellen nem lehet tartós elvet felállítani. — Valamennyi törvény értelmét nem a szónokok értelmezése, — de a ház határozata állapítja meg. (Helyeslés — jobbról.) A központi bizottság ajánlott módosítása a túl-féleli szerződést sértene meg; mi a nemzet jellemét állítaná kétes színbe. — (Általános helyeslés.) Az eredeti cizim fenntartását kéri.

Tiszta Kálmán: A parlamentben nem azt kell keresni mi mulatságos, hanem ami hasznos, s így itt az ismétlés; nem felesleges. Szónok cáfolgatja előtte szözlöt, s kinyilatkoztatja, hogy míg a magyar hadsereg elé gördített akadályok el nem lesznek hátrítva, addig ök a bajok ismétlését nem szüntetik meg.

Tóth Vilmos: Minthogy a közp. bizottság véleménye egészen ugyanaz, mi az 1868. XL. t. cz. 11 szakaszaé, s így azt sem hitte, hogy támadás is lehessen. — Az ellenzék e javaslat első tárgyalása óta, mindenkor fokozatosabb támadásokat intézett a kormány ellen. A világ-események arra tanítanak minket, hogy erősítsük meg azon hadsereget, mely a birodalom hátrait mindenkor biztosítani képes, és azt megvédeni is tudja.

Legközelebbi ülés holnap d. e. 10. órakor.

Vége! 3 órakor.

A legelső reformok egyike.

Educatio, est regnum fundamentum.

Mielőtt a culminatiót elérhetnők: az alapot kell birnunk.

A nemzeti közélet intenzív ereje nem fog nagyobb mérvű eredményeket előbb mutathatni: mielőtt népisége legalább irni és olvasni tudna.

Politikával bibelődik az értelmiség, csekély része, de szaktudománnyal (a iurisdiction kívül) ennek alig egy negyede. . . innét származik azután az: hogy szaklapjaink és folyóirataink magukat föl nem tarthatva: idő előtt vagy megszűnnek vagy megbuknak.

A cultusminiszterre sok kérdés megoldása vár. És mindenesetre helyesebben teszi: hahogy a tanfelügyelők*) jókora fizetését a nélkülözhetlen szükségességüvé vált iskolák léteztetési alapjára fordítsa.

Kisbbségekben, tízezer forintot lehet iskolai alapot teremteni; az évi 245 ezer rendelkezhető vagy összegen pedig — éven-éven át: az ország szegényebb vidékein, hol a népmivelődés**) még csak embrióban sincs: 24 iskola alapíthatatnék meg.

A reform, a haladás ez lenne.

Nem így állunk — hálá az égnek! — a nagyobb intézetekkel szemben.

A tanuló nemzedék tanulmányosi hajlama és arányához bir az ország elég felső-tanintézettel; de a gyakorlati képezdék, a minta kísérleti kezelekben szenved hiányt a szemlélni és talán tanulni vágyó szegényebb sorsú nép; . . . innét az, hogy nem mindenki járhatván a tudományos felintézetekbe: az alsóbb foku — illetőleg a mindennapi élet utalta szakmabeli iparágak többrendü

*) Előbb iskolákkal kell birnunk szerzte . . .
**) Nem felvilágosult, — hanem a szükséges köziskolák alapszik a „népnevelés”. — —

nemeiről még fogalma is alig van népeinknek;... ezzel nem azt óhajtom érteni: mikép több mely és magas tudomány felső intézeteink — annak idejében — ne legyenek és lehessenek; hanem ezek mellett: népeink gyakorlati utmutatására — mentől több provinciai kiserleti telepeket: mint a gazdaság többnemű mintakezeléseit oly rugó-ösztön- és eszköznek tekintem: melyek mellett és között a primitív erő kiemelkedve, a megrögzött negatív kiserlatit; a szív, az erkölcs, az ész, az értelem fokozatosan finomulván.

... Beszélhetünk mi p. o. a kertészetről, selymészet, méhészet stb. hasznosságáról, — ha nincs oly erő avagy gyakorlati tér, mely csakugyan képlettel szolgálva, a biztos sikert szemlátomást ki is mutassa; és buzgólkodhatunk — szakcikk-ekkel — ott, hol az obscurismus és az értelmetlenség még az iskolai falak közé is belopódzkodék. ...

— Köziskolák és a vidékeken szükségessé vált kiserleti telepek, mint iparági-szakvezetések legfőbb postulatumai nemzetgazdasági életünknek. Nagy Zoltán.

A háború.

Chanzy jelentése szerint Frigyes Károly hadcsapatai a visszavonult francziák után nyomulnak, úgy, hogy már 14-dikén az ezek által megszállott újabb hadiállásokhoz vezető utakon elő-hadi csatározások történtek. 15-ére támadást vártak az egész vonalon, s erre nézve megtették a szükséges előintézkedéseket. Chanzy állítása szerint, a Huisne-völgyben, a Loiretől Vendômeig szerencsésen vívott ütközetek után, Le-Manst azért kellett volna a francziáknak odahagyni, mivel egyik csapatszállal, megmagyarázhatatlan okból nagy mérvű megrémülés állott be.

Chanzy hadműveleteinek további sorsára az birand döntő befolyással, ha nyerhet-e rövid idő alatt csapaterősítéseket, mert csak ez esetben számíthat sikeres megrémülésre Frigyes Károly hadai-va.

Bourbaki újabb hadműveleteire vonatkozó 14-én keltezett bordeauxi távirat egész terjedelmében (tegnap csak kivonatossá adhattuk) így hangzik: „Bourbaki tábora Onansból 13-ról keltezett sűrűsége jelent: Arcy és St-Marie helységei elfoglaltak, anélkül, hogy jelentékenyebb veszteségeket szenvedtünk volna.

A kivított előnyökre vonatkozólag, mondja Bourbaki, én mindig nagyobb területet nyerek; hadtestparancsnokaim és csapataimmal nagyon meg vagyok elégedve. A hadműveletekről annyit mondhatok, hogy az ellenség sikerült Dijon, Gray, Lure és Vesoul körül elvonulása kényszerítettem, mely helyeket portyázó-csapataim elfoglalták. A villersxeli és arcyei napok az első hadseregnek, mely hat hét óta, a legborzasztóbb időviszonyok között nem szűnt meg működni, és a hideg, hó és a síkig dacára folytonosan menethető volt, nagy dicsőségére válnak.

A keleti harctéren jelenleg úgy látszik, Werder azt tartja feladatának, hogy csapatait az elfoglalt, és földhanyásokkal megerősített hadiállásokban koncentrálva, mindaddig tartsa magát, míg a csapaterősítések a párisi ostromló-seregből meg nem érkeznek, amidőn a németek elkezdhetik az offenzívát Bourbaki ellen.

Az északi csatáren a múlt héten történtekről utólagos tudósításokat veszünk, melyeket csak is azért tartunk érdekesnek közölni, hogy Faidherbe tábornoknak, a 3-kán vívott bapaumei ütközet után megindított hadműveleteiről áttekintést adjunk.

Faidherbe tábornok jan. 11-én következő sűrűségeket intézett a Nord. dep. főnökhez.

Bordeaux, jan. 11.

Derroja tábornok hadosztálya ma reggel kémszemlét tartott a poroszok utóhadát Behagnies és Saignies között meglepeté, 30 embert megölt s megsebesített, 59 embert s 12 lovat elfogott. Részünkön nincs sebesült.

Boileux jan. 11.

Derroja tbk. épen most vonult Bapaumeba minden akadály nélkül, Boileuxnál öt ulánust megölték.

Boileux jan. 11.

Derroja tábornok előháza az utolsó poroszokat kiütte Bapaumból s ott erős állást foglalt el. Ma már mind a német mind az angol tudósítások s a Manteuffel katonái által irt magánlevelek kétség-telenül elismerik, hogy január 3-án a németek Bapaume mellett megvertek s óriási veszteségeket szenvedtek. Több zászlóalj katonáinak felét elvesztette.

Faidherbe egyébiránt most folytonosan kap csapaterősítéseket, főhadiszállása 14-ikén Albertben volt, s híhetőség nem sokára erősebben fogja a előre nyomulást megkezdni; bár operatioira, melyeknek végcélját Páris felszabadítása kellett hogy képezze, Chanzy visszaszorítására Le-Manstól, és ezzel a Páris felé vezető előnyomulásának megakadályozása, bénító hatással leend.

Párisban decz. 30-dikán tartott haditanács-ról a francia lapok részletes tudósításokat hoznak. Jelen voltak azon Le-Flo hadügyminiszter, Vinoy, Ducrot, Guidé, de Chabaud-Latour, Schmitz, Fréhoult, de Bellemarie és Noel tábornokok, de la Roncière és Pothuau tengernagyok. Azon kérdés felelt, hogy mit kelljen legközelebb tenni, különböző vélemények nyilvánultak. Végre is Schmitz tbk. nézte fogadtatott el, ki a Páris falain belül alakított haderőket erő-lyesen alkalmaztatni, a nagy kiterjedés azonban oly időre kívánta elhalasztani, midőn a körülmények előidézendik erre nézve a legkedvezőbb alkalmat. E kiterjesztés, melynek célja az ostromváltatás leend, az egész hadsereg fel fog használtatni, s hogy az annál nagyobb legyen, a nemzetőrök a 45 évesek tekintet nélkül arra, hogy nők vagy nőtelenség mozgósíthatni fognak. Idő közben fognának kisebb kiterjesztéseket.

Ugy látszik, a párisiak jelenleg elérkezettnek tartják az időt, hogy e haditanácsban történt megállapodáshoz képest működni kezdjenek. Egy versaillesi tudósítás szerint a párisiak 13-án éjjel

heves kiterjesztéseket intéztek Le-Bourget, Drancy, Meudon és Clancart ellen.

A francziák operatív eszerint az egész vonalra kiterjedtek, melyen a poroszok ostromváltatásait fűllítették. Kétségtelenül a támadási vonal ezen hosszúsága okozta, hogy, — mint a porosz sűrűsége mondják, — a kirohanást siker nem koronázta, azaz nem törhették át az ostromvonalat. De meglehet, hogy a versaillesi sűrűsége rossz világításban tündített fel az ügyet. A francziák célja bizonyosan nem az volt, hogy az ostromváltatást, különben koncentrált hatalommal léptek volna fel, még pedig nem éjjel. Midőn a sűrűség minden valóban nagy operatív hátráltatni szokott. Trochu alig akarhatott mást, mint néhány ostromváltatást demontrozását, a támadó munkálatok szétrombolását stb. Hogy e célját mily mérvben érte el, azt csak a franczia jelentésekből fogjuk kivehetni. A lövetés dacára a keleti oldalon Rosny és Noisy közt a francziák új földműveket alkottak, a Drancy mellettieket pedig kiterjeszték. Magából a városból is kedvezőbb hírek érkeznek. A lakosság ennyi baj közepett sem csüggedt el. A bombázás jan. 10-ig 35 embert megölt, sokakat pedig megsebesített. Ducrot tábornok súlyosan megbetegedett, s helyét a II. sereg vezetésében Vinoy foglalta el.

A bécsi francia consul Simonyi Ernőhöz

a következő levelet intézte:

Bécs, nov. 4. 1870.

Képviselő ur!

A francia köztársaság nevében, mely engem különös megbízással ruházott fel, sietek önnek köszönetet fejezni ki azon beszédért, melyet ön a magyar parlamentben Pesten Elsass és Lothringen erőszakos porosz hódítás által fenyegetett francia tartományok védelmére mondott. A mint ön helyesen megjegyezte, ez ügy csakugyan egész Európa ügye, és ha ez erőszakos foglalás Franciaországon beteljesül, egy állam, egy nemzetiség sincs biztonságban következei ellen. Minden elv, minden népjog meg van semmisítve. Senkinek nincs többé hazája. Mert mindegyikünk ki van téve annak, hogy vagy porosz- vagy orosz-szá legyen, a mint azt vagy a sors szeszélye, a tábornokok ügyetlensége vagy árulása, a kormány gyávassága, vagy a miniszterek és teremtményeik önzése magával hozza. — Köszönet uram, hogy ön ezen igazságokat a parlamentben Pesten ugy eladta, amint tévé. A halvány ellenvetések, melyeket önnek Andrássy gróf tett, senki által komolyan nem vétethetnek. Ezek csak erősebben tüntetik ki az ön érveinek erejét és érvényét. Ausztria, egész Európa e nézetet lesz.

Oné uram a dicsőség, hogy e mozgalmat kezdeményezte és első volt, ki nagylelkű és bátor szavakat hallatott az általános kislelkűség közepette.

Reményilem, hogy önt minél előbb lesz szerencsém Pesten látni, hova néhány nap múlva randulni szándékom. Addig is fogadják képviselő ur megkülönböztetett érzelmeim kifejezését.

Le f a i r v e . A .

Franciaország bécsi consula.

Párisból.

Párisból a bombázás hatásairól a következő tudósításaink vannak:

A „Corr. Havas” jan. 8-áról írja: „A poroszok bombázzák a keleti erődöket decz. 27. és a déli erődöket jan. 5. óta. Mióta a keleti erődök lövetéséhez a déli erődök bombázása is járult, a poroszok naponta 20,000 golyót lönek reánk, melyből 4—500 Páris övében belül, különösen Montrouge, Vaugirard, Grenelle, Auteuil és Pont du Jourba hull. E bombák átmetszete 22 centimeter, magasságuk 65 centimeter és nyomnak 80 kilogrammot; az egyes rombolások semmi esetre sem állnak arányban a löveték nagyságával és azon borzasztó pazarlással, melyet a porosz tüzéség véghez visz. Azon legszűkebb pontok, melyek eddig érintettek, a Soufflot, a Vannau-utczák és a Breteuil avenue a rokkantak palotája előtt. A Nogent erődben, melybe 10000 bomba hullott, egy hallot sem esett áldozatul és csak kettő súlyos és egy könnyű sebet kapott. E védmi környékén lehullott bombák száma 20—25000-re tehető. A Vauvres erőd belsője jan. 5. óta körülbelül 6000 bomba esett és a külművekre 10—12000. Ez erődben 5 halott és sebesült esett áldozatul, különböző erődökben és védművekben az összes veszteség felmegy csütörtök óta 5 halott és 60 sebesült. Csütörtök volt a legszerencsétlenebb nap, melyben 9 hallottat és sebesültet vettünk.

Az erődökön okozott károk nem nagy mérvűek és éjjel kijavíthatók. 6. éjjel a Montrouge erőd ismét felvette azt a szerepet, melyről a Vauvres és Issy erődök, valamint a védőv. bástyái kénytelenek voltak lemondani. Mert meg kell vallani, hogy az ellenség oly pokoli tüzet tartott fenn, hogy kellően felelni nem tudtak az említett erődök. Montrouge egész nap folytán dörögött nagy ágyutorkait. Folytonosan szakad a bomba St.-Germain külvárosra. Ma reggel 8 órakor 4 bomba esett a Madame-utczába, 3 achausséra, a 37. és 19. sz. házak és 30. sz. René nyomda előtt. Ez utóbbi bomba több kerítést lerombolt és az említett helyiség be-sejét feldulta. E négy lövet igen erős kaliberű volt. Két bomba esetele nélkül, hogy kárt okozott volna, a „Dames reparatrices de saint sacerement” kertjébe, a Gay-Lussac utcájában.

Egy más bomba a Szent-Jakab-utca közepén pattant szét a siketnémák intézete előtt 10 óra körül, abban a pillanatban, mikor a St.-Jakab-templomba misére mentek, 11 óra tájban egy bomba a luxemburgi kertbe hullott, a földre be-ásta magát és sok zergezős forgódás után sem csinált semmi kárt.

Luxemburg környékén néhány anyagi kár fordult elő. A 150. sz. ház falait (a Saint Michel

boulevardon) a harmadik emeleten teljesen áttörte és ott tatóng, egy meter hosszúságú rést hagyott hátra. A St.-Jakab-utca és a Boulevard royal szögletén egy faragott kőből készített épülethomlokzatot szétrombolt. A bombák által fenyegetett városrészek lakói részben kivándorolnak és a távollevő lakók üresen hagyott házaiba költöznek.

Jan. 6-án Páris utcáin piros falragaszok voltak kifüggesztve, melyek igen hevesen megtámadták a kormányt, Trochu levétette s helyükbe következő proclamatiót ragasztatta ki:

„Ama pillanatban, midőn az ellenség megfélemlítési kísérleteit fokozza, Páris polgárait család és gyanusításokkal akarják tévútra vezetni, Visszaélnék szenvedéseinkkel s a védelmünkre tett áldozatokkal.

Mi sem lesz képes a fegyvert kezünkben ki-
csavarni. Bátorság, bizalom, hazaszeretet.

Páris kormányzója soha sem fog capitulálni.
Páris, 1871. jan. 6.

Páris kormányzója:

Trochu.

A clubbok a legfantasztikusabb tervekkel lépnek fel: egyik 1600 frankot irt alá görögültre, mások a városházat akarják légherőpíteni; mások ismét felherbe öltözött küldöttséget kívánnak Vilmos királyhoz meneszteni, mely annak az általános köztársaság elnökségét ajánlja fel; némelyek végül a Párisban levő összes angol levelezők rögtön elfogatását hozzák indítványba.

A Párisban közelebb összeirt lovak száma minden várakozáson fölül 60,000-re ment, ebből naponként 650 vágatják le; s mult évi decz. 21-én a fővárosban meg 250,000 mész liszt volt, ezen kívül a mágasoktól ez évben roppant mennyiségű gabona requirálott. Több erődben jelenleg a nemzetőrség tüzei végzik a szolgálatot s a lapok általában dicsérik ügyességüket. Párisban f. hó 11-én egy újabb szerkezetű s kormányozható léghajó bocsáttatott fel, mely rövid idő alatt hírekkel rakottan ismét vissza fogna térni.

Belfort.

A Rajna mellől írják a „Tagespost”-nek január 10-dikén: Bámulatra méltó kitaratással tartja fenn magát a vár, dacára, hogy 100 nehéz ostromágyúval van körveve, melyekhez még a napokban Bajorországból két hatalmas üteg érkezett, hogy a körülzárolást még erősebb tegyék. Az utóbbi napokban az órág többször kitört, minek azon célja volt, hogy a záróvet bővítse. Minthogy a kiterjesztés nagy részben sikerült, az órágnek lehetőségessé lett a szanczolatokat előbbre tolni és így emelkedett Danjoutin mellett Delle felé vonuló magaslaton a földmunkálat, mely ellen e hó elejétől kezdve emelték a poroszok ütegeiket, kik minden áron Danjoutint akarták elfoglalni, még mielőtt a francia segédcsereg megérkezett volna, de füstbe ment minden törekvésük.

A poroszok jan. 5., 6. és 7-én folyton lödözték az erődöt, de megrohanásuk is eredménytelen maradt, míg 8-án az éj sötétségétől leplezve elfoglalták Danjoutint és az ottani védcsereg nagy részét foglalyra tették.

De ezen pont elfoglalásával még semmi előnyt sem vívtak ki az ostromlók, mivel arra a város citadellájával, Peronne Beavillersből könnyen lehet ágyuzni.

Angol rokonszeny Franciaország iránt.

E hó 10-én ismét népes meetinget tartottak a londoniai a St.-János csarnokban Beesly tanár elnökelete alatt, hogy az angol kormányt a francia köztársaság elismerésére felhívják s a területi megrablás politikájának ellene szegüljön.

Elnök egy hosszabb beszédben eladta, hogy Londonban most mindenféle tartatnak csaknem éjjelenként meetingek Franciaország erkölcsi támogatása céljából, mely ténynyel szemben igen feltűnő, hogy a németekkel rokonszenvezők, ha vannak ugyan olyanok Londonban, egyetlen meeting összehívását sem kísérik meg. Azon pillanattól kezdve, hogy világos lett, hogy Németország pusztán támadó háborút visel s hogy területet szándékozik elvenni Franciaországtól az illető lakosság akaratát ellenére: az angol birodalom munkásosztálya legott magáévé tette a francziák ügyét.

Ezután Odger a következő indítványt tette: „A meeting melegen rokonszenvez Franciaországgal, mely az idegen betörés ellen küzd, üdvözli a köztársaság helyreállítását, valamint Gambettát a köztársasági kormányval együtt, hazafias erőfeszítéseit, melyekkel a köztársaságot minden ellenség ellen védi.” — Ezután az angol kormány magatartását vévén bonczés alá, oda nyilatkozott, hogy a britt cabinetnek már régen közös tiltakozásra kellett volna felhívni a semleges hatalmakat Poroszország eljárása ellen; az angol kormány azonban még most sem ismerte el a francia köztársaságot (Felkiáltások: Szégyen!). Valóban szégyen, mert Angliának oda kellett volna irányozni törekvését, hogy Napoleon, mint vampir ne üthesse köréit többé a francia nemzet szívébe. — Erre az indítvány egyhangúlag elfogadtatott.

Marriot ügyvéd ezután a következő indítványt tette: „A meeting elítéli és megrovja Gladstone magatartását a jelen háborúval szemben (Felkiáltások: Nem, nem! Igen, igen!), először mert a francia köztársaságot el nem ismerte, másodsor, mert ingatag külpolitikája által compromittálta a ország becsületét és biztonságát.” Ez indítvány is nagy többség által elfogadtatott.

Majd azon határozati javaslat tételét, hogy az angol republikánusok alakítsanak egy 20,000 főnyi sereget, mely Garibaldihoz csatlakozva harc-
ezoljon a német zsiványok ellen. Ezt azonban el-
nök, mint ide nem tartozót visszavetette.

Végül még három határozati javaslat nyujta-
tott be. Az első szerint mindazok, kik a 20-ezer-

nyi hadseregbe szavaztak, menjenek a poroszok elé. (Nevetés.) A második szerint a német fejedelmeknek járó különböz fizetések Anglia részéről beszüntetendők, a 3-dik szerint mindenki szabadon beállhasson a francia hadseregbe. A két első visszavetettén, a harmadik elfogadtatott. S ezzel a gyűlés eloszlott.

Sorozata

Szabad kir. Arad város közönsége részéről 1871. évi január hó 19-én tartandó közgyűlésre felveendő tárgyaknak:

1. Elnök évi jelentése.
2. Hirschl és Friedmann, mint a vásár hely-pénzszedési jog bérleti, a gabna-piacznak járhatóvá tétele tekintetében sűrűs intézkedést kérnek.
3. Winkler Vilmos ajánlata a „Tökölly” tér egy részének saját költségén leendő kikövezése tárgyában.

4. Magy. kir. belügyminiszterium intézvénnyé, melylyel a megyeháztatza szabályozása alkalmával követett eljárás tekintetében felvilágosító jelentést kér.

5. Özv. Lumniczer Józsefné, férje által végzett lejtmenési munkálatokat illetőleg hozott közgyűlési határozat ellen, felfolyamodását benyújtja.

6. Magy. kir. belügyminiszterium intézménye, melylyel a Balaton-füredi „Szeretetház” javára gyűjtések eszközölését rendeli.

7. Magy. kir. vallás és közoktatási miniszteriumnak ugyancsak a Balaton-füredi szeretet ház tekintetében intézett felhívása.

8. Magy. kir. pénzügyminiszter 1870. évi 36. 44. 45 és 46. számú szentesített czikkok hiteles másolatát megküldi.

9. Az aradi első gőzmalom és fűrészgép tulajdonosának 1870. sz. közgyűlési határozat megváltóztatása tárgyában intézett kéréme.

10. Walder és Chorin gyártuladonosoknak kéréme, hogy a gyárakban felhasznált tisztá vizet a Holt-Marosba vezethessék.

11. Küldöttségi jelentés, több Gája, Séga és Poltura külvárosi lakosoknak azon kéréme tárgyában, hogy a gájai jegyző alkapitányi hatáskörrel felruházassék.

12. Küldöttségi jelentés a borkereskedők és szőlőtuladonosok megadóztatása tárgyában.

13. Kapitányi hivatal jelentése egy halottikamara felállítására tárgyában.

14. Vagács Mihály képviselő indítványa, a szeged-kolozsvári és arad-nagyvárad államutvonatok részben leendő kikövezése és a gabona vásártér kikavicsoltatása tárgyában.

15. Trécsénymegye közönsége a képviselő-házhoz intézett azon kérelmét, melyben a Vág folyónak az országosan kezelt folyók sorába leendő felvételét kéri, pártolás végett megküldi.

16. Landrok András számvevői hivatalnál alkalmazott díjnok, napdíjának felemelését, s esetleg irnokká leendő kinevezését kéri.

17. Kapitányi hivatal jelentése a mult év utolsó negyedében befolyf bírsági s egyéb pénzekről.

18. Arad: s Csanadmegyék tanfelügyelője, a Lugosi g. k. káptalani helynök által a vallás és közoktatási magyar királyi miniszteriumhoz intézett felterjesztését nyilatkozattétel végett átküldi.

19. M. kir. belügyminiszterium intézvénnyé, melyben a közgyűléshez benyújtott folyamódások elfogadását s felterjesztését rendeli.
20. Tordamegye közönsége a szeged-torontali vasút építésére alakult társulat felhívása folytán hozott határozatát tudás és pártolás végett megküldi.

21. Kapitányi hivatalnak, személy szaporítás és a hivatal helyiség megnagyobbítása tárgyában intézett jelentése.

22. Rehák Mátyás köz- és váltó-ügyvéd magát tiszteletbeli alügyésznek megválasztatni kéri.

23. Helybeli g. k. püspökség átírata, melyben tudatja, hogy pernyárai g. k. hitfelekezeti iskola tanárául Popovics Péter nevezetett ki.

24. Parti bizottmány jelentése a védgátak és sarkantyuk tekintetében.

Táviratok.

Bordeaux, jan. 15. (Hivatalos.) Leco-
ntine tábornok azt sűrűségi Néversről, e hó 15-
kéről, hogy a poroszok harmadszor visszavere-
tek, s Gient megszállották a francziák, a por-
szok Montargis s Orleansra vonultak vissza.

London, jan. 15. Magánhírek szerint a békekötvetítés ügyében kezdett előtárgyalások eredménytelenek maradtak, mert Franciaország nem mutat hajlandóságot. Trochu állítólag viz-
szalép s helyét Vinoy foglalná el. Ducrot torok-
gyikban megbetegedett.

Bordeaux, jan. 15. Azt hiszik, hogy a
conferentia, Favre részvételése tekintetéből újra
el fog naploltatni. — Lord Granville e hivatalos
meghívását, mely december 29-ről kelt, e hó
10-kén adták át Favrenak, de ahoz nem volt
menlevél csatolva. — Bismark felfüggesztett Pá-
risal minden közlekedést, azt adván okul, hogy
porosz parlamentaire löttek, holott a vizagálat
az ellenkezőt deríti ki, azt, hogy a poroszok
löttek francia parlamentaire.

Bordeaux, jan. 15. Chanzy tábornok
távirja: 14-dikén este az ellenséges csapatok
előőrsei a hadiállásainkhoz vezető uton megje-
leltek, minél fogva előőrsi csatározás volt. Hol-
nap több ponton várátik támadás, a megfelelő
intézkedéseket megtettük. — Chanzy napiparan-
csában constátálja, hogy a Huisne-völgyben a
Loire mellett Vendômeig folytatott szerencsés
harcok után, Le-Manst csakis a hadcsapatok
egy részében beállt panique folytán kellett el-
hagyni. Chanzy felhívja a második hadsereg ka-
tonát, hogy az ellenséget erőteljesen fogadják
s tönkre tegyék.

München jan. 15. A király visszaérkezett és örömmel üdvözöltetett. A majoritáshoz még két szavazat kell.

Róma, jan. 15. A porosz király új évkor üdvözlését küldte a pápának. Azt ígéri, hogy a háború után bevégzése juttatja a római kérdést; azonban a világi hatalom helyreállítására semmit sem tehet.

Berlin, jan. 15. A béke megkötése után Roon, betegsége miatt visszalépett; utódául a hadügyminiszteriségben Podbielskit emlegetik. — Párisnál csak rövid kirohanás volt; amint a német tüzérseg megkezdte működését, a francziák futásnak eredtek. 800 fogoly és szekerek fegyverekkel és tanyákkal kerültek kézbe.

Legujabb.

Berlin, jan. 16. (Hivatalos.) Versailles, jan. 15. Werder tönk jelenti Breilliersből a mai napról: Az ellenség ma négy hadtesttel hevesen megtámadott Chagey-től Montbeliardig, tüzérsege különösen hatalmas volt, de mindamelltt mindent visszaveretett; veszteségünk 3—400 ember. A csata reggeli 8 fél — esti 5 fél óráig tartott.

Genf, jan. 16. A német vezesi hadsereg a Lisine-vonal mögött, melyet a hi-recourt-montbeliard-i vasút fűdöz, s mely Belfortot fedezi, elcsanagolta magát. Egy döntő csatát legközelebb várhatunk.

Karlsruhe, jan. 16. A második hadtest Chaumont-on át haladt, s a 13-dik dandárral egyesülve, Vesoul felé nyomul, hogy Bourbaki seregét oldalról és hátulról megtámadhassa.

Versailles, jan. 15. Rantzautabornok alatt nagyobb ellenséges osztagok Briareban tegnap egy német hadosztályt megtámadtak, mely azonban csekély veszteséggel kereszttül vágta magát.

Berlin, jan. 16. (Hivatalos.) Versailles, jan. 15. Issy, Vanvres és Montroge erődök 14-én csaknem teljesen be-szűntették tüzelésüket. Az erődök és Páris bombázása folyvást tart; a miénk vesztesége egészen jelentéktelen.

Versailles, jan. 15. A Chanzy-hadserget üldöző hadtestektől 14-ről a köv. tudósít-sók érkeztek: Schmidt tők. Cassille mellett Le-Manstól 2 és fél mérföldnyire egy ellenséges osz-tályra bukkant s azt erősen megtámadta, mire az ellenség vad fátába Lavalba menekült, 400 foglyot hagyván hátra. A mi veszteségünk 1 tiszt és 19 közember. A conliei tabort néhány lövés után elfoglaltuk s benne sok fegyvert, hadszert és élelmet találtunk. Beaumontot könnyű utczai harez után megszálltuk, s itt 40 társzeker s 1000 fogoly esett hatalmunkba.

London, A „Times” írja Versaillesből f. h. 15-éről: Ma hajnalban két órakor tömeges ki-törés történt Greslay ellen a szászok érvonalára, valamint egy második Le-Bourget ellen, az erődök borzasztó tüzelése között, de mindkettő visz-szaveretett.

London, jan. 15. Apponyi a londoni con-ferentián a köv. preliminarékat fogja előterjeszteni a béke érdekében: 1) Franciaország átenged Németországnak 20 hadihajót, fizet 1 milliárd tallért és négy német mérföldnyi széles területet a Rajna balpartjának mentében; 2) Franciaor-szág átenged egy (?) erődöt a béke megkötéseig; Poroszág pedig addig naponként 2 millió adagot biztosít Páris számára; 3) Franciaország a Raj-nától 20 mérföldnyi távolságnál közelebb eső va-mennyi erődét lerombolja.

Flórencz, jan. 15. A sienai esküdtsek felmentette Inghirani osztr. főkonsul gyilkosait és Crenville gr. megtámadott.

Brüssel, jan. 15. Az „Indep.” írja Lon-donból 14-éről: Biztos források szerint, Apponyi osztr. magy. követ, a conferentián meg fogja pen-díteni a béke kérdését, mely ellen Bismarcknak semmi kifogása nem volt, midőn azt vele a bécsi cabinet tudatta.

Berlin, jan. 16. A királynak Ferencz Jó-zsef császárhoz sajátkezüleg intézett iratának lé-tezését hivatalosan megerősítik. Bismarck egy 12-diken kelt sürgőnnyel kinyilatkoztatja a semle-ges hatalmak előtt, hogy lemondását, a franczia kereskedőhajók elfoglalásáról visszavonja. Havre és Fécamp ismételve meg lőnek szállva a porosz csapatok által. Rochefortnál egy porosz hadihajó elfogott egy franczia kereskedő hajót.

Bécs, jan. 16. Brüsseltől értesül a „N. fr. Pr.” a következők felől: Egy most érkezett lég-hajólevél tudatja, hogy Favre-nak szándéka van azonnali Londonba utazni a pontus-conferentiára, mielőtt Páris bombázásával felhagynak.

Luxemburg, jan. 16. Egy porosz hírnök sürgönyökkel Versaillesből ide érkezett.

Berlin, jan. 16. A királyi ház miniszteré-nek Versailles hivatása összefüggésbe hozatik Napoleonn legközelebbi szaba-don-bocsátásával, mintán ennek Kasseli udvartartása, temérdek pénzbe kerül. Az császár tiltakozására Páris bombázatása ellen,

Bismarck azzal felelt, hogy a császári kormány Sedan után megszünt, — Bismarck felelete, Fav-re Páris bombázatására vonatkozó sürgönyére, legközelebb várható.

Üdönságok.

— A városi közgyűlés a gör. kel. egyház mai ünnepe miatt, holnap: csütörtökön tartatik meg.

* Panszláv szárnypóbalgató-sók. A sz.-pétervári „Birssewa Viedomosti” ada-kozása hiv fel az átalános szláv játékon egyet céljaira. „Az Oroszországon kívüli szlávok — ug-ymond — mindent Oroszországtól várnak, adakoz-zanak!” A felhívásból lájtuk, hogy az egyet 25—50 ezer rubel felétt rendelkezt, s eddig magas, s legmagasb személyektől kapott segélyt, mi azon-ban jelenleg elmaradt volna. A „Golos” pedig arra izgat, hogy állapítsanak meg a szlávok közös abc-t. A szentpétervári lap ez alkalommal dicseri a turóc-szentmártoni Maticzát, hogy pécstén a fölirat cyrill betűkkel van kivésve, s aztán di-cseri a mitőtjainkat, kik „valóságos kárpáti sa-sók”, s a sziklakban elrejtett fészkeikből a pan-szlaviszmusnak nem egy bajnoka került ki, — Csak hogy összehasonlíthatlanul több ott a de-rék magyar hazafi, ki bizonyára a leghatározot-tabban tiltakozik a sz.-pétervári dicserét ellen.

— A z ifjusági bálra jegyek a „Fe-hér-Kereszt”-ben (13 sz. a.) d. e. 10—1, és d. u. 3—5 óráig válthatók.

* A polgári kör táncvigalmát, a me-lyet e hó 14-én tartott, számos és igen szép közönség látogatta meg, a mulatság egész fesztelen, mondhatni családias jellegű volt, s a kö-zönség csak reggelfélé tudott megválni a ked-ves mulatságtól; és még hozzá teendő, hogy a mulatság hasznos is volt, mert a pénztárnak 50 forintot jövedelmezett.

— P. S z i n h á z. A hétfői előadásról (Or-sini Isabella” Mosenthalt) elismerőleg kell nyi-latkoznunk, mert nagyobb szabásu színmű szin-padunkon ly sikerülten már rég nem adott. A siker főreze Beödy né (Isabella) illeti, ki ju-talomjátékára jobb szerepet, melyben oly fénye-sen tüntesse ki színészeti képzettségét, talán nem is választhatott volna. Játékán sok drámai erő és hév, mígond, alapos felfogás vonult mindvégig át, s egyes helyeket valóban művésziileg érvényesi-tett: így a második felvonásban Venierrel, és har-madikban az udvarnál folyt végjelenetét. A kö-zönség zajos, véget érni nem akaró tetszés-nyilat-kozatai e jelenetek után, csak a megérdemelt elis-merés voltak, melyet ugyanépen Beödy né irányá-ban, ki nemcsak szép képzettségű, de egyszersmind a legszorgalmasabb női tagja is színtársulatunknak, s ki bár több szerep körben kell is működnie, az előá-dásoknak sikerét mindig előmozdítja, — helyén lett vol-na másként is, péld. egy-két korszakkal kitüntetni. A színház különben, eléggé megtelt, ami a drámai előadásoknál nem gyakori eset. „Orsini Isabella” a német színpadokon nagy hatást keltett. Egyike azon maradandó műtérkeknek bíró drámáknak, melyeknek — mindenütt, hol a magvasabb műtér-zék eléggé el van terjedve, mindig leend közön-sége... A hétfői előadásban Beödy, Ardayné és Szakáll is kitüntették magukat. Legsikerül-tebb együttes jelenet volt a 3-dik felvonás végén, midőn Troilo Venier (Beödy) a hercegi pa-lotában megjelen, mi főrezeben az ügyes rendezés érdemelt tudható be.

* Székeshervár püspökét, ki még mindig Rómában élvezi a csallhatatlansági dogma és az ennél jövedelmesebb püspöki jósza-gainak mulasztját, Eötvös b., mint halljuk, felszó-lította, hogy február végére foglalja el székét, kü-lönben másképeni betöltéséről fog gondoskodni. Örülünk, ha e hir igaznak bizonyulna, ahol neki tetszik, csak mint magyar főpap ne foglalja el helyét.

* J a u b e r t v i c o m t e, Lajos Fülöp miniszterének fia, meghalt azon barbár bánásmód következtében, melyben a poroszok részesítettek. Nemrég ugyanis Le-Manstól 12 kilométernyire eső kastélyában poroszok lepték meg s midőn csaknem ugyanakkor értesére esett, hogy a szom-széd falu lekészt az ellenség főbelövéllel fenye-geti, ha a falura kivett szerszót elő nem teremti, oda sietett, hogy a lekésztett tegyen valamit; meg-érkezvén azonban ő is elfogott s három napig fogságban tartatott; ez idő alatt hétszer hallgat-ták ki s fenyegettek főbelövéllel, végre neje kö-nyörgésére szabadon bocsátották, de a porosz ka-tonák annyira összeverték puskatussaikkal, hogy néhány nap múlva meghalt.

* A B é c s e n elközbött fegyverekről kö-vetkezőket jelentik az ottani lapok: Csütörtökön délelőtt 11 órakor az osztrák nyugati vasut bécsi pályaudvarán megjelent egy rendőrbiztos, egy törzstiszt kíséretében, s az említett vasut igazga-tóságától követelték, hogy azon 500 láda, mely Steyerből érkezett, s mely a szállítólevelek szer-int gépkalkatrészeket tartalmaz, előtűti kinyittas-sék. Egy vasuti hivatalnok elvezette őket a pen-zingi pályaudvarba, hol a ládákat, melyek Steyer-ből érkeztek, s melyeket Bécsben egy angol vett át, épen más vagonokba rakták át, hogy a het-zendorfi összekötő vasuton át Olasz- és onnan Fran-cziaországba szállítsassanak. A rendőrbiztos kinyit-tatá a ládákat, s akkor kitűnt, hogy valamennyi-ben teljesen kész chassopot fegyverek voltak. Elk-kor természetesen hivatalosan lefoglalták a 13,000 fegyverből álló egész küldeményt. A Steyerben levő fegyvergyárban a rendőrség ugyanakkor szintén kutatást tartott és egyelőre teljesen betöl-totta a fegyvergyártást.

* P e s t r ő l í r j á k: Ráner Pál belügy-miniszter tárczájáról ujabbban is lemondna, a le-mondás elfogadása, mint halljuk, már közelebb fog közzétetni. A belügyminiszteri tárcza jelölt-jeiként képviselőházi körökben Bittó István, Tóth Vilmos, Tisz a Lajos és gróf Péchy ura-akat emlegetik. Határozott megállapodás eddig nem történt.

* „C o n f i d e n t i a” ez a czime a lapnak, melyet Bécsben adnak ki, s mely valóban confi-densál bánik el az emberek magánügyeivel. E lapban az osztrák s magyarországi adóso-k nevei, lakásai, az összeg, melyet tartoznak, vannak ki-nyomtatva. A lap, mint a nemzeti színház által kiadott könyvtár, csupán kéziratt gyanánt tekin-tendő, melyet nyilvános helyeken: kávéházakban, vendéglőkben mutogatni nem szabad s csakis a hitelezők mihezattára kedveért van kinyomtatva. Az adóso-k nevei mindannyiszor nyomtatnak ki, míg hitelezőiket ki nem elégitik. Az operatiónak ugy látszik mindjárt eleintén látható haszna volt, mert a szintén háromszázezer forintnyi adósságból, majd 80,000 forint egyenlített ki hamarosan. A lap bizalmasan megijegzi, hogy számról-száma igye-kezni fog a kisebb adóso-k neveit, lakását, állását is megszerezni és közzétenni. Ezután már azt is várhatjuk, hogy valami ügyes vállalkozó „Amor” czim alatt oly lapot indít, mely a házassulandó fia-tal emberek szerelmi kalandjait, szerelmes leveleit fogja közölni vagy kiadja, mint szorgalmas, mennyit dolgozik naponta, mikor kel és fekszik, mennyit keres havonként stb. Es a lapnak, mint homlokán olvasható, már eddig is sok pártolója van.

* E g y u j a b b k i l e n c z e d i k — távirsázi tanfolyamok február 20-dikán Pesten leendő megnyitása iránteltetett. Ezen leg-feljebb 3 hónapig tartó tanfolyamba fölvetétek azon 18 évet már betöltött, de a 30-ik életévet még tal nem haladt, hivatalviselésre alkalmas, egészséges testalkatu s a magyar korona területén született egyének, kik legalább is hat gymnasialis vagy hat reálnodai osztályt, vagy ezeknek meg-felelő katonai szakiskolát végeztek, kiknek jó kéz-írásuk van és legalább magyarul és németül tud-nak; megjegyeztetvén, hogy más honi és idegen nyelvek tudása a más tekintetben egyenlőkkel szemben, az alkalmazásnál előnyül számíttatik be. Az ezen tanfolyamba belépni kívánók kötelesek e tekintetben kérelmüket az említett tulajdonsá-gokról szóló, valamint illetőleg azt is, hogy had-kötelezettségüknek mennyiben tettek eleget, — hiteles bizonyítványokkal felszerelve — a földmi-velés, ipar és kereskedelemügyi m. kir. minisz-terium IV. távirsázi osztályhoz Pesten, legfeljebb folyó évi február 8-ikáig benyújtani; kik netalán már nősök lennének, kérelmükben ezen körül-ményt is említsék meg. A tanfolyamra felvettek erről tudósítván, kötelesek f. é. febr. 18-án ma-gukat fennirt szakosztályban bemutatni. A kitű-zött határidőn túl beérkező, vagy a szükséges előiskolákról s a más megkívántató tulajdonsá-gokról szóló bizonyítványokkal fel nem szerelt kérelmek nem fognak tekintetbe vétetni. A föl-vételkor minden tanuló köteles o. é. 8 firtot lefi-zetni, melyért az európai távirsázi hálózatnak egy térképét s a szolgálati utasításnak egy nyom-tatott példányát is megkapja.

* S t a t á r i u m t ö r v é n y s z é k n é l-kül. Közlebb egy gyulai ember észrevevén, hogy padlásán valaki jár, egy nagy bottal fölment és a tolvajt, ki ép a szalonna darabok szedegé-tével foglalkozott, úgy ütötte föbe, hogy a tolvaj rögtön szörnyet halt. A tettes önként jelentkezett a bíróság előtt. Az agyonvertben Várady Pál hir-hedt gonosztevőt ismerték föl, ki már többször volt elítélve.

* V a n d a l i s m u s. Fájdalom, nem a há-borúviselő poroszoktól van szó, hanem édes hazánk-fiairól. A község nevét, melyben ez eset történt, most elhallgatjuk, s csak annyit árulunk el, hogy az D. betűvel kezdődik. A d-i kertekben és szől-őkben igen sok volt a hernyófészkek, minn a nemes előjáróság segíteni akarván, kihirdetetté, hogy annak, aki a hernyófészkeket három nap alatt le nem szedeti, a „gyümölcsfák derékban lefűrészel-teti.” A lakosok fele tetjesíté a parancsot, másik fele azonban, mivel tán nem ért rá épen akkor, vagy nem hitte a fenyegetést komolynak, elmu-lasztá azt. Az előjáróság aztán, bölcs határozatá-hoz híven; magna cum auctoritate végre is hajtátta azt, lefűrészelte a szép gyümölcsfákat. Mi lett az eredmény? Következé ejjel felkerekedett a fa-lunak az a fele, amelyiknek a fajt az előjáróság lefűrészelte, s ő vágta le a falu másik felének megmaradt fajt egészen, s így történt, hogy jelen-leg egyetlen egy gyümölcsfa sincs az egész határ-ban, és az ember hajlandó volna azt kívánni, hogy iltessék hát be határukat száraz fával, és a kö-zség vandál lakossága kösse fel magát reá gyü-mölcsnek.

* S z i n h á z. Szerdán, jan. 18-án, 5-ik bérl. 3-ik szám alatt adatik: „MOOR KÁROLY vagy a HARAMJÁK.” Látványos dráma 5 felv., Schil-leről.

Az aradmegyei takarékpénztár a takarékpénztári betételeket 6% kamatoztatja, le-számítol naponta piaci és telepitett váltókat, elő-legez értékpapírokra és nyers terményekre, min-dennemű állam- és értékpapírok megvételét és el-adását a pesti és bécsi börzén a legillendőbb felté-telek mellett eszközli.

Az aradi ipar- és népbank takaréktára betételeket

7 (hét) %-al

a betéti napról számítva kamatoztatja, le-számítol naponta, helybeli és telepitett váltókat; ajánlja magát továbbá mindennemű értékpapírok bizományképeni vásárlása és el-adására; bevételre és minden egyéb a bankszakmába vágó üzletek legutányosabb és pontos végbevitelére.

Az aradi kereskedelmi és iparbank

elad és vesz mindennemű állam-, ipar- és sorsjegy-kötvényeket, arany- és ezüstpénzeket. — Minden-nemű állam- és magánorszjegyek kölcsönös meg-állapodás szerinti részletfizetésre, előleg, legelő-nyösebb feltételek mellett-adatnak el. (658-4)

Közzgazdaszat.

A nagy gazdaságok és gazdatisztek je-len helyzete Magyarországon.

Ha történetét kellene megírnom a mezei gaz-daságnak ezen anyagi örök alapját képező ipar-ágnak, vagy férfhoz nem illő panaszos hangon kel-lene elmondanom a gazdatisztek legfőbbjének azon helyzetét, mely kenyerkeresetük alapjának napon-ként jobban jobban mutatókozó bizonytalanságból származik, vagy eldobnám a tollat, melylyel egy sötét kép rajzát kellene megkísérlesem és a jövő-be vetett remény helyett én is neki adnám ma-gam a férfhoz nem illő néma kétségbeesésnek; de mert egy nagy birtokosaink józan gondolkozá-sában, magas kormányunknak a gazdasági ipar fejlesztése körül jobban jobban felmerülő hasznos intézkedéseiben, ugy nemkülönbön a nagyon is földhöz kötött gazdatiszti osztály józan felfogásain alapuló korszerű haladás életképességében erőt, akaratot és jobb utáni törekvést látok: jajveszék-lés helyett megkísértem a képet természet után híven rajzolni, és egyes emberi örömmel a tárgy-hoz hozzá szólni, hogy a felett mások is gondol-kozzanak, s a kölcsönös eszmecseré utján mind nagybirtokosaink, mind a gazdatiszti osztály oly korszerű nézeteket állítsanak fel, melyek nap-jainkban mindnyájunkat egyaránt boldogítsanak.

A földbirtok jövedelmének emelését ma már nagy birtokosaink igen sok része is annyira hasz-nosnak és szükségesnek tekint, hogy igen soka-kat látunk ma már birtokaik sajátkezü vezetésé-vel foglalkozni; de míg ezek sok része csak néha nézvében bele ezen bö elméleti és még több gyakor-lati tudomány igényül üzlet gépezetébe, az ok-szerű haladásnak egyik tényezőjét, a megtakarítást is elégnék tartja czélja eléréséhez, míg a má-sik tényezőt, a szükséges beruházásokat, vagy pusztán nagy uri szeszélyből, vagy sokszor kény-szerűségéből egyik évről a másikra odázza el.

Ilyen elvek és indokok miatt lesznek a nagy-birtokok naponként egész tömegben haszonbérbe és sokszor eladva, a néhol eddig szokásban volt procentuatio ideje korán megszüntetve, a nyugdi-jazási biztosítás pedig vagy egészen eltörölve, vagy pedig alig nevezhető törpéségre devalválva.

A naponkénti birtokeladások által felmerülő új földbirtokosok és nagy bérlok nem kis része pe-dig azon hitben él, hogy a birtokért vagy annak bérletéért fizetett pénzhalmazzal az annak kezelé-sére szükséges tudományt is magáévá tette.

Az ilyen birtokos vagy bérlok azután fundus instructus gyanánt vesz magának kezelő tisztet, míg annak szerinte drága díjazását szükségesnek tartja, de ritkán gondoskodik olyan módokról, melyek tisztjének a hosszabb, biztosított szolgál-tra ösztönt nyújtanának, a tulajdonos vagy nagybérlok pedig tartós előmenetelét indokol-hatná.

Ma már ezen sokaktól könnyelműnek bélyeg-zett nemzetgazdatiszti osztály is a naponkénti kenyeret, habár munka és fáradság árán is, szor-galmához arányban és minél biztosabban szeretné megérdemelni.

Találkozok közöttük még ma is nem egy, ki a vett parancsnak fontolgatás nélkül engedelm-skedni, és bármely szerény fizetéssel is megelé-gedni kötelességének netovábbjaul tekint, de vi-szont sokkal nagyobb azok száma, kik nagyon is szerény fizetéssel megelégnének, ha egyéni szor-galmuk és tehetségük által uruk javára előidézett eredményekhez képest arányosan és hosszabb idő-re biztosított jövedelmekhez mérve díjaztatának.

A gazdatiszti osztály az, mely egész életén át a természet egyszerűségével foglalkozva, ábrán-dokra és tulkövetelésre legkevésbé hajlandó, ezen osztály az, a mely ura jövedelmének emelését am-bitójánál és saját érdekénél fogva is minden be-csületes uton előmozdítani egyedül van hivatva.

Odáig jutottunk ma már, hogy az eddigi sokszor tudva engedélyezett, többször hallgatva élvezett fizetések meghatározott minősége nem ad a gazdatisztnak elegendő ingert, állásának bizony-talansága pedig nem fokozhatja kellőleg az egyéni szorgalmat.

Ma már a gazdatisztek jelszava is azt mondja „hadd hulljon a fergese,” de aki képes-séget becstülessé szorgalommal párosítani bír, az élvezze fáradozásának jutalmát érdemével méltó arányban.

Hozzák be azért nagybirtokosaink és nagy-bérloink gazdatiszti irányában is a körölmé-nyek szerint létesíthető jövedelem meghatározá-sának elvét; kérdezzék meg arra alkalmas gaz-datiszti jeiket az elérhető jövedelem mennyiségé-re nézve; legyenek urai ezután is birtokaiknak: de engedjenek a felmutatott eredményekhez aránylagos jutalékat az érdeküket hűges szor-galommal ápoló gazdatiszteknek, vagy pedig hozzák be birtokaikon a magas kormány által szép sikerrel megindított kisebb haszonbérlet (farm) elvét, és ha így minden ember egyes erejének megfelelő térer fog mezei gazdaságunk emelésén munkálkodni, fel fog virágozni tengődő mezőgazdasági iparunk, nem fog oly sok nagy áru birtok urat cserélni, és a jelenleg már mun-kálkodó gazdatiszti osztály sikeres példája után tetemesen szaporodni fog azok száma, kik ha-zafui kötelességük teljesítését a mezőgazdasági ipar gyümölcsöző terén fogják egyedüli felada-tuknak tekinteni, (G. L.)

Távirati tudósítás

a bécsi börzéről 1871. január 17-én.	
5% Metalliques . . . 58 2)	Hitelintézet . . . 249.70
Nemzeti kölcsön . . 67.60	Váltó Londonra . . 124.25
1860. évi kölcsön . . 91.80	Ezüst 121.15
Bankrészevény . . . 739	Arany 5.85 ¹⁰ / ₁₀

Napoleonkor 9.96

A szerkesztésért felelős: Bettelheim Vilmos.

